

Sveučilišna avenija 4
51 000 Rijeka
Hrvatska

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Filozofski fakultet u Rijeci

tel. (051) 265-600 (051) 265-602 faks. (051) 216-099
e-adresa: dekanat@ffri.hr
mrežne stranice: <http://www.ffri.uniri.hr>

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Studijski program:
Filozofija
dvopredmetni diplomski studij-
nastavnički i opći smjer

Izvedbeni planovi
Ljetni semestar akademske godine 2017./2018.

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija znanosti		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	II.		
Akadska godina	2017./2018.		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	ponedjeljkom i petkom 8.30-10h, F-401		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Predrag Šustar		
	Kabinet	F-413	
	Vrijeme za konzultacije	Po dogovoru te ponedjeljkom i petkom 10-11.30h (F-413)	
	Telefon	265795	
	e-mail	psustar@uniri.hr	
Suradnik na kolegiju	Zdenka Brzović		
	Kabinet	F-413	
	Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom i petkom 10-11.30h (F-413)	
	Telefon	265795	
	e-mail	zdenka@ffri.hr	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Cilj kolegija je razmatranje glavnih problema, teorija i tradicija istraživanja unutar suvremene filozofije znanosti. Nadalje, kolegijem će se nastojati pokazati studentu kako znanost i znanstvena otkrića utječu na bolje razumijevanje središnjih filozofskih problema, našeg razumijevanja svijeta općenito, ali i nas samih. Konačno, neki od značajnijih aspekata tzv. 'posebnih znanosti' (<i>special sciences</i>), prije svih, recentne biologije, biomedicinskih znanosti i medicinske prakse, bit će detaljnije razmatrani.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
1) poboljšati razumijevanje suvremene znanstvene prakse s gledišta filozofije znanosti, posebice, s obzirom na analitičko usmjerenje Odsjeka za filozofiju FFRI; 2) povezati recentne rasprave u analitičkoj i post-analitičkoj filozofiji općenito s odgovarajućim teorijama koje su obilježile suvremenu filozofiju znanosti; 3) najvažnije, podizanje razine istraživačke samostalnosti studenta tijekom izrade seminarskog rada.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja 1	1	30	
Kontinuirana provjera znanja 2		10	
Seminarski rad	3	40	
ZAVRŠNI ISPIT	1	20	
UKUPNO	6	100	
Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta) Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ	
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova	
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	

2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Peter Godfrey-Smith (2003), *Theory and Reality: An Introduction to the Philosophy of Science*, Chicago: The University of Chicago Press;
2. Samir Okasha (2004), *Filozofija nauke: Kratak uvod*, Sarajevo: Šahinpašić;
3. Stathis Psillos and Martin Curd (2008) (eds), *The Routledge Companion to Philosophy of Science*, London and New York: Routledge;
4. Stathis Psillos (2007), *Philosophy of Science A-Z*, Edinburgh: Edinburgh University Press;
5. Peter Godfrey-Smith (2014), *Philosophy of Biology*, Princeton and Oxford: Princeton University Press;

IZBORNA LITERATURA

1. Gillian Barker and Philip Kitcher (2013), *Philosophy of Science*, Oxford and New York: Oxford University Press;
2. James A. Marcum (2008), *An Introductory Philosophy of Medicine: Humanizing Modern Medicine*, Berlin and New York: Springer;
3. Časopis *The British Journal for the Philosophy of Science*, (2015) - ;
4. Časopis *Philosophy of Science*, (2015) - ;
5. Časopis *Biology and Philosophy*, (2015) - .

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezna je nazočnost na barem 70% nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasna ploča, mail, Merlin.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, mail, Merlin.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno i usmeno.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama na temelju odgovarajućih odredbi.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljećni izvanredni	
Ljetni	14.6. u 14h 28.6. u 14h
Jesenski izvanredni	06.9. u 14h 13.9. u 14h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
26.02.	Uvod u sadržaj kolegija
02.03.	Što je znanost i kako bi trebala izgledati filozofija znanosti? Formalni i jaki normativni pristupi filozofiji znanosti: logički pozitivizam i logički empirizam
05.03.	Induktivni zaključak u znanstvenoj praksi
09.03.	Provjera u znanosti: paradoksi znanstvene potvrde
12.03.	Popperova teorija znanosti
16.03.	Bayesijski pristup znanstvenoj provjeri
19.03.	Utjecaj povijesti znanosti na filozofiju znanosti: Kuhn

23.03.	Realizam i anti-realizam I
26.03.	Realizam i anti-realizam II
06.04.	Kolokvij
09.04.	Zaključak na najbolje objašnjenje: počeci
13.04.	Zaključak na najbolje objašnjenje: molekularna biologija
16.04.	Znanstveno objašnjenje: Hempel
20.04.	Znanstveno objašnjenje: Kitcher i unifikacijski modeli
23.04.	Znanstveno objašnjenje: 'novi mehanicisti'
27.04.	Post-mehanicističke teorije znanstvenog objašnjenja
04.05.	Objašnjenje u biologiji: pregled glavnih filozofskih teorija
07.05.	Objašnjenje u molekularnoj biologiji
11.05.	Objašnjenje i ljudski genom
14.05.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
18.05.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
21.05.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
25.05.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
28.06.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
04.06.	Izlaganje studentskih seminarskih radova
08.06.	Izlaganje studentskih seminarskih radova

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija politike		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	IV.		
Akadska godina	2017/2018.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	40+20+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Zgrada Filozofskoga fakulteta, Sveučilišna avenija 4; nastava će se održavati prema satnici u opisu tema, uč. 401		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Engleski		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini		
	Kabinet	418	
	Vrijeme za konzultacije	Utorak 16 – 17.30 i četvrtak 16 – 17.30	
	Telefon	265641	
	e-mail	ebaccarini@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Razmatrati će se pojmovi koji su ključni u tekućim raspravama iz filozofije politike: liberalizam, republikanizam, demokracija, komunitarizam, totalitarizam. Posebno će se obratiti pažnja na to kako se ovi pojmovi primjenjuju na pitanje državnog uređenja. Zatim, oslanjajući se i na ranije stečene spoznaje, razmatrati će se pitanje nastajanja zajednice, te odgovori na pitanje: kako i zašto nastaje zajednica? Predstavljati će se i raspravljati sukob atomističkih pristupa po kojima je zajednica samovoljno povezivanje pojedinaca (npr. društveno-ugovorne teorije), i holističkih pristupa po kojima je zajednica preduvjet za određenje samog pojedinca kao intelektualnog bića s identitetom, za kojeg su izbori mogući. Nadalje, studentima će se prikazati, i s njima raspravljati, teorije pravde koje su sukobljene u suvremenim raspravama: liberalizam (koji je ovdje određen u svom anglofonskom značenju, kao pristup koji uvažava slobode pojedinaca ali ne isključuje redistribuciju dobara), libertarijanizam (teorija koja ne dopušta redistribuciju dobara, i koja odgovara značenju pojma 'liberalizam' na kontinentalnom području), komunitarizam (teorija koja afirmira primat zajednice), utilitarizam (teorija po kojoj dobro uređena država maksimizira opće dobro, preferencije, itd.), marksizam i radikalno egalitarne teorije. Analizirati će se i suvremene tematike iz filozofije politike koje su vezane uz područje međunarodnog prava.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon položenog ispita studenti će moći: - shvatiti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o politici; - kreativno upotrebljavati stečene spoznaje, samostalnom interpretacijom i analizom novih srodnih tematika; - povezati rasprave uže vezane za filozofsko političke teme i spoznaje iz drugih područja (druga područja filozofije i, koliko je moguće s obzirom na prirodu dvopredmetnog studija, sa spoznajama iz drugih humanističkih i društvenih znanosti); - primijeniti svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu (npr. problem pravde, jednakosti, prava, multikulturalizma).			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	

Pohađanje nastave i aktivnost u nastavi	1,3	10
Kontinuirana provjera znanja 1	1,2 (kolokvij)	60
Kontinuirana provjera znanja 2		
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Baccarini, E., *In A Better World. Public Reason and Bioethics*, Rijeka, Sveučilište u Rijeci i Filozofski fakultet, 2015, prvo poglavlje (za kolokvij). Tekst je dostupan na academia.edu i researchgate
2. Mill, J.S., O slobodi, u J.S. Mill, *Izabrani politički spisi*, Informator, Zagreb 1988. (za kolokvij)
3. Rawls, J. *A Theory of Justice*, Harvard University Press, 1971/1999. (str. 171 – 343)
4. Wolff, J. Uvod u političku filozofiju, Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji, 2011. (str. 38 – 157)

IZBORNA LITERATURA

1. Arendt, H., *Totalitarizam, Politička kultura*, Zagreb 1996.
2. Aristotel, *Politika*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1988.
3. Bell, D., *Komunitarizam i njegovi kritičari*, Zagreb, KruZak, 2004.
4. Berlin, I., *Četiri eseja o slobodi*, Feral Tribune, Split 2000.
5. Bohman, J. i Rehg, W. (ur.) *Deliberative Democracy: Essays on Reason and Politics*, The MIT Press, London 1997.
6. Hegel, G.W.F., *Osnovne crte filozofije prava*, Veselin Masleša, Sarajevo 1964.
7. Hobbes, T., *Levijatan* (str. 11-246), Jesenski i Turk, Zagreb 2004.
8. Rousseau, J.J., *Društveni ugovor*, Školska knjiga, Zagreb 1978
9. Swift, A., *Political Philosophy*, Polity Press, Cambridge 2006..

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009. Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	11.6. i 6.7. u 11h
Jesenski izvanredni	3.9. u 11h 13.9. u 11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1. 03. 17.30 – 20.30	Opravdanje putem javnoga uma
8. 03. 17.30 – 20.30	Kritike javnoga uma
15. 03. 17.30 – 20.30	Kontekstualizam i pravednost
22. 03. 17.30 – 20.30	Kritike idealnih teorija
29. 3. 17.30 – 20.30	Filozofija politike i javne politike
5. 04. 17.30 – 20.30	Mill i sloboda
12. 04. 17.30 – 20.30	Mill i demokracija
19.4. 17.30 – 20.30	Građanski neposluh
26. 4. 17.30 – 20.30	Građanski neposluh i deliberativna demokracija
3.5. 17.30 - 20.30	Kolokvij
Naknadno dogovoriti termin	Politička legitimnost i opravdanje države
17.5. 17.30 – 20.30	Demokracija i ekspertizam
24.5. 17.30 – 20.30	Teorije slobode – pozitivna, negativna i sloboda od dominacije
7.6. 17.30 – 20.30	Distributivna i društvena jednakost

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Školska praksa		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	IV.		
Akadska godina	2017/18.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	(0+0+60)		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Srijedom; 15,15-17,00, uč. 401		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Aleksandra Golubović		
	Kabinet	423	
	Vrijeme za konzultacije	dr. sc. Aleksandra Golubović, srijedom 10,30-12,00 h i prema dogovoru	
	Telefon	265-643	
	e-mail	agolub@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
1. Problemski i povijesni pristup nastavi filozofije 2. Vrste razgovora u nastavi filozofije 3. Ocjenjivanje i esej 4. Postupci uvođenja u nastavu filozofije; skandalon, problematiziranje i aktualizacija 5. Principi u nastavi filozofije: u odnosu prema planiranju, izvođenju i evaluaciji nastave filozofije 6. Principi u nastavi filozofije; u odnosu prema učenicima 7. Filozofski tekst u nastavi filozofije 8. Komunikacijski proces u nastavi filozofije 9. Nastavna klima i odnos nastavnik-učenik			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti: - poznaju nastavu i nastavni proces; - poznaju metode izvođenja nastave društvenih i humanističkih predmeta; - mogu samostalno odrediti nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; - mogu samostalno odrediti odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; - mogu vrednovati i ocjenjivati učenički i nastavnički rad; - mogu samostalno izvoditi nastavu iz navedenih predmeta.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja x	Seminari	Konzultacije x	Samostalni rad x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad x	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	0.5		

Kontinuirana provjera znanja 1	1	40
Kontinuirana provjera znanja 2	1	30
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Aleksandra Golubović, Laura Angelovski, „Metodika nastave filozofije” (e-skipta), Filozofski fakultet u Rijeci, 2017.
- 2) Josip Marinković: Metodika nastave filozofije, Zagreb, 1982., novo izdanje (Školske novine) iz 2008.
- 3) Boris Kalin: Logika i oblikovanje kritičkog mišljenja, Zagreb, 1983.
- 4) Boris Kalin: Povijest filozofije, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
- 5) Tomislav Reškovic: Filozofija, Zagreb, 2008.
- 6) Gajo Petrović: Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
- 7) Srećko Kovač, Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
- 8) Davor Lauc, Zvonimir Šikić: Logika, Zagreb, 2014.

IZBORNA LITERATURA

1. Josip Marinković: Filozofija kao nastava, Zagreb, 1990.
2. Josip Marinković: Ogledi iz filozofije odgoja, Zagreb, 1987.
3. Josip Marinković: Utemeljenost odgoja u filozofiji, Zagreb, 1981.
4. Milan Polić: Odgoj i svije(s)t, Zagreb, 1993.
5. Milan Polić: K filozofiji odgoja, Zagreb, 1993.
6. Pavao Vuk Pavlović: Ličnost i odgoj, Zagreb, 1932.
7. Časopis Metodički ogledi, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (izostanci, osim u iznimnim slučajevima bolesti, se ne uvažavaju). U slučaju većeg opravdanog izostanka pisat će dodatni pismeni rad koji trebaju predati zajedno s obveznim pismenim pripremanjima (zadacama).

Kašnjenje na nastavu se tolerira do 5 minuta.

Tijekom nastave mobiteli trebaju biti utišani ili isključeni.

Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi (jer se aktivnost ocjenjuje), osobito vježbama te izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave (izvođenje najmanje dvije nastavne

jedinice (tzv. micro teaching – u određenoj minutaži) iz filozofije u okviru vježbi te izrada nekoliko zadataka, ili listića tijekom nastave – što će biti dogovoreno naknadno).

Za sve zadane obveze potrebno je pridržavati se rokova.

Svako kašnjenje u izvršavanju obveza rezultirati će smanjenjem ocjenskih bodova.

Tijekom semestra studenti će izvesti najmanje dvije vježbe iz filozofije, po odabiru nastavnika (a na konzultacijama, koje su obvezne, prof. Golubović će odobriti konačnu verziju kratke pripreme i ppt prezentacije). Ukoliko izvedba nastavne jedinice ne bude zadovoljavajuća, student će je ponoviti prema uputama nastavnika (onoliko puta koliko bude potrebno).

Zadace trebaju biti predane najkasnije do 25. svibnja tekuće godine (kašnjenje je moguće do 5 dana - svaki dan kašnjenja rezultat će smanjenjem po 1 ocjenskog boda. Dakle, za 5 dana kašnjenja gubi se 5 ocjenskih bodova). Ukoliko do 30. svibnja tekuće godine student ne preda sve zadace gubi pravo na ostvarivanje bodova iz kolegija. U tom slučaju kolegij će ponovno upisati sljedeće akademske godine.

Školska praksa (hospitacije u školama):

Studenti su obvezni odslušati 10 sati hospitacija u školi (6 filozofije i 4 logike, ili 5 filozofije, 1 etike i 4 logike). Trebaju predati formulare za svih 10 hospitacija (svaki formular treba potpisati mentor u školi). Nakon odslušanih hospitacija student će izvesti jednu nastavnu jedinicu u školi (iz filozofije, logike ili etike). Jednom dogovorenu temu nastavne jedinice u školi - nije moguće odgoditi (niti otkazivati). U protivnom student će nastavnu jedinicu izvesti sljedeće akademske godine. Za dogovorenu nastavnu jedinicu student je dužan 7 dana ranije dostaviti pismenu pripremu mentoru u školi i nositeljici kolegija (uz obavezne konzultacije prije izvedbe nastavne jedinice u školi). Nositeljicu kolegija student(ica) 7 dana ranije treba obavijestiti o izvedbi nastavne jedinice u školi.

Svako odstupanje od rokova dovodi do poništavanja Školske prakse. U tom slučaju student će praksu odraditi sljedeće akademske godine te ponovno upisati kolegij Školska praksa.

Izvedbe nastavnih jedinica (u okviru vježbi - potrebno je održati u točno zadanom terminu, inače dolazi do smanjenja ocjenskih bodova). Pismene pripreme treba predati u isprintanoj verziji.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. odsjeka za filozofiju.

Oglasne ploče odsjeka za filozofiju.

Elektronička pošta.

Tajništvo odsjeka za filozofiju.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija.

Elektronička pošta.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Usmeni ispit.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proletni izvanredni	
Ljetni	20. lipnja; 04. srpnja – u 9 h
Jesenski izvanredni	5. i 12. rujna – u 9 h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1. tjedan (28. 02. 18.)	V1. – predstavljanje sadržaja kolegija Školske prakse – te hospitacija (i vježbi)
2. tjedan 07. 03.	V2. – Povijesno-kronološki pristup u nastavi filozofije (odabir novih nastavnih jedinica i vježbe)
3. tjedan 14. 03.	V3. – Problemski pristup u nastavi filozofije (vježbe)
4. tjedan 21. 03.	V4. – Postupci uvođenja u nastavu filozofije: skandalon, problematiziranje i aktualizacija (vježbe; izvedbe mikro-nastavnih jedinica)
5. tjedan 28. 03.	V5. – Postupci uvođenja – skandalon, problematiziranje (vježbe)
6. tjedan 04. 04.	V6. – Postupci uvođenja – aktualizacija (izvedbe vježbi)
7. tjedan 11. 04.	V7. – Principi u nastavi filozofije: u odnosu prema planiranju, izvođenju i evaluaciji nastave filozofije (vježbanje principa)
8. tjedan 18. 04.	V8. – Principi u nastavi filozofije: u odnosu prema učenicima (vježbanje principa)
9. tjedan 25. 04.	V9. – Komunikacijski proces (vještine) u nastavi (prijedlozi rješenja)
10. tjedan 02. 05.	V10. – izvedbe vježbi makro-nastavne jedinice (30 min.) (Napomena: u rasporedu nastave moguća su odstupanja)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Filozofija biologije
Studij	Diplomski studij
Semestar	
Akadska godina	2017./2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Srijedom 10.15-12h, F-401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv.prof.dr.sc. Predrag Šustar
Kabinet	F-413
Vrijeme za konzultacije	Po dogovoru te ponedjeljkom i petkom 10-11.30h (F-413)
Telefon	265795
e-mail	psustar@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Zdenka Brzović
Kabinet	F-413
Vrijeme za konzultacije	Po dogovoru
Telefon	265795
e-mail	zdenka@ffri.hr

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

U suvremenim biološkim istraživanjima možemo pronaći zamjetan broj filozofskih problema koji se odnose na korištene znanstvene pojmove, pretpostavke i zaključke koji se donose unutar same znanstvene prakse. Osim pitanja koja su standardno prisutna u medijima i popularnoj kulturi, primjerice, što je inteligentni dizajn, a što darvinizam, postoji još cijeli niz filozofski zanimljivih problema i/ili pitanja u razumijevanju recentne biologije i njezinog šireg društvenog utjecaja. Tako se kolegij bavi sljedećim pitanjima, između ostalih, struktura i epistemičke funkcije evolucijskih teorija, na što točno djeluje prirodna selekcija, jesu li sve biološke pojave pod genskom kontrolom, što su adaptacije i kako ih možemo prepoznati, postoji li 'ljudska priroda' i srodna pitanja. Nadalje, ubrzani razvoj molekularne biologije čini je posebno interesantnim područjem interesa za filozofsku analizu. Problemi koji se tiču istraživanja u molekularnoj biologiji mogu se podijeliti na teoretske, gdje se razmatraju pojmovi, pretpostavke i zaključci kojima se molekularna biologija koristi te one praktičke koji se tiču problema povezanih s primjenom novostečenog znanja u medicini. Ovdje posebno ističemo istraživanja ljudskoga i srodnih genoma.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

1) poboljšati razumijevanje suvremene znanstvene prakse s gledišta filozofije biologije, posebice, s obzirom na analitičko usmjerenje Odsjeka za filozofiju i biološka istraživanja koja se provode na UniRi; 2) povezati recentne rasprave u analitičkoj i post-analitičkoj filozofiji općenito s odgovarajućim teorijama koje su obilježile suvremenu filozofiju biologije; 3) najvažnije, podizanje razine istraživačke samostalnosti studenta tijekom izrade seminarskog rada.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave		
Seminarski rad	2	50
Kontinuirana provjera znanja 1		
Kolokvij	0.5	20
ZAVRŠNI ISPIT	0.5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta).

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

6. Peter Godfrey-Smith (2014), *Philosophy of Biology*, Princeton and Oxford: Princeton University Press;
7. Elliott Sober (2000), *Philosophy of Biology*, Boulder, CO: Westview Press;
8. Stathis Psillos (2007), *Philosophy of Science A-Z*, Edinburgh: Edinburgh University Press;

IZBORNA LITERATURA

1. Sahotra Sarkar and Anya Plutynski (2008), *Companion to the Philosophy of Biology*, Wiley-Blackwell Publishing;
2. Gillian Barker and Philip Kitcher (2013), *Philosophy of Science*, Oxford and New York: Oxford University Press;
3. James A. Marcum (2008), *An Introductory Philosophy of Medicine: Humanizing Modern Medicine*, Berlin and New York: Springer;
4. Časopis *The British Journal for the Philosophy of Science*, (2016) - ;
5. Časopis *Philosophy of Science*, (2016) - ;
6. Časopis *Biology and Philosophy*, (2016) - .

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezna je nazočnost na barem 80% nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasna ploča, mail, Merlin.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, mail, Merlin.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno i usmeno.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama na temelju odgovarajućih odredbi.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Prolječni izvanredni	
Ljetni	14. i 28. lipnja u 14h
Jesenski izvanredni	06. i 13. rujna u 14h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
07.03.	Uvod
14.03.	Filozofija i biologija
21.03.	Zakoni, mehanizmi i modeli
28.03.	Evolucija, prirodna selekcija, adaptacija

04.04.	Biološke funkcije
11.04.	Informacija u genetici
18.04.	Kolokvij
25.04.	Zaključak na najbolje objašnjenje: case-study iz molekularne biologije
02.05.	Znanstveno objašnjenje: uvod u filozofski problem
09.05.	Objašnjenje u biologiji
16.05.	Objašnjenje u molekularnoj biologiji
23.05.	'Big Science' u genomici: HGP i ELSI
30.05.	Post-genomika i filozofija biologije
06.06.	Zaključne napomene

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija logike
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	II, IV
Akadska godina	2017./2018.
Broj ECTS-a	4
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Pon 10:15-12:00, 401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović
Kabinet	415
Vrijeme za konzultacije	Pon 14:00-15:00, uto 12:00-13:00
Telefon	265642
e-mail	nenad@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	Martina Blečić
Kabinet	415
Vrijeme za konzultacije	Po dogovoru
Telefon	265642
e-mail	martina.blecic@gmail.com
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
1. Logika i svijet Formalni logički jezik i prirodni jezik Logička dedukcija i prirodno zaključivanje Određenje formalnog sustava 2. Izgradnja logičkog jezika Osobna imena i singularni termini. Imena kao opisi. Frege vs. Russell. Veznici, kvantifikatori, singularni termini Značenje veznika Rečenica, propozicija, iskaz «Shematska slova» ili «Propozicijske varijable» 3. Argument Pojam valjanost Implikacija i dedukcija (logička posljedica) 4. Značenje logičkih iskaza Istinitost. Klasične teorije istinitosti (Korespondencijska, koherencijska, pragmatička) 'Redundancijske' teorije. Status logičkih objekata (Benacerrafova dilema) 5. Problemi logičkog znanja (Epistemologija logike) Logičke intuicije Logičko znanje i a priori Raflektivni ekvilibrij 6. Logika ili logike	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
Kroz ovaj će kolegij: studenti razumijeti strukturu formalnog logičkog jezika; razlikovati formalni od prirodnog jezika; razumijeti pojam formlane valjanosti, njegove prednosti i "paradokse" koji iz njega proizlaze; razlikovati semantičko od sintaktičkog određenja valjanosti te s njim povezanog pojma logičke posljedice;	

razumijeti problem spoznaje logičkih objekata kao i problem "intuitivnog" razlikovanja dobrog od lošeg argumenta u svakodnevnom argumentiranju; upoznati se s različitim logičkim sustavima i razumijevanjem logičke valjanosti u svakom od njih.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
			x

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Aktivno sudjelovanje u nastavi	0,4	10
Seminarski rad	1,2	30
Seminarsko izlaganje	1,2	30
ZAVRŠNI ISPIT	1,2	30
UKUPNO	4	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Haack, S. 2005. *Filozofija logika*, Biblioteka Skopus, Zagreb. (izabrana poglavlja).
 Frege, G. 1995. *Osnove aritmetike*, Kruzak, Zagreb (izabrana poglavlja).
 Kripke, S., 1997. *Imenovanje i nužnost*, Kruzak, Zagreb, (izabrana poglavlja.)
 McGinn, C., 2000. *Logical Properties*, Clarendon Press, Oxford.
 Quine, W.V.O. 1983. *Dvije dogme empirizma*, Dometi 8.
 - 1953. *From a Logical Point of View*, Harper Torchbooks.
 - 1970. *Philosophy of Logic*, Harvard University Press, Cambridge, Mass.
 Russell, B. 1905. *On Denotating*, Mind 14.
 - 1956, *Logic and Knowledge*, Marsh, Allen and Unwin.
 Strawson, P., 1967, *Philosophical logic*, Oxford University Press.

IZBORNA LITERATURA

Belnap, N.D., 1961. *Tonk, Plonk, and Plink*, U: Sreawson (1967).
 Carnap, R., 1937. *The logical Sytax of language*, Kegan Paul.
 Dummett, M. 1959. *Truth and Other Enigmas*, London, Duckwort.
 Evans, G. *The Varieties of Reference*, Oxford Unioersity Press.
 Field, H. 2001. *Truth and the Absence of Fact*, Oxford, Clerendon Press.
 Hacking, I., 1979. *What is Logic?*, Journal of Philosophy 76.
 Hintikka, J., 1969, *Models for madilities*, Reidel.
 Lewis, D., 1973. *Counterfactuals*, Bleckwell.
 Nagel, E., i Newman, J.R., 2001. *Gödelov dokaz*, Kruzak, Zagreb.
 Plantinga, A. 1974. *The Nature of Necessity*, Oxford Unversity Press.

Prior, A., 1960. <i>The runabout inference ticket</i>, Analysis 21. Putnam, H., 1971, <i>Philosophy of Logic</i>, Harper Torchbooks. Stalnaker, R. 1984. <i>Inquiry</i>, Cambridge, Mass. MIT Press. Wright, C. 1992. <i>Truth and Objectivity</i>, Cambridge, Mass. MIT Press.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Studenti su obvezni prisustvovati na 70% sati. Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, što znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane zadaće/obveze, da znaju osnovne pojmove uvedene na prethodnih nastavnim jedinicama. Kašnjenja na predavanja nisu dozvoljena. Mobiteli za vrijeme nastave/seminara moraju biti isključeni.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Email, Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Studenti mogu kontaktirati nastavnika izvan nastavnih sati; osobno na konzultacijama; putem maila; putem Merlina	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Seminarski rad i usmeni ispit (po potrebi)	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	
Proletni izvanredni	
Ljetni	11.6.i 26.6. u 10 sati
Jesenski izvanredni	3.i 10.9. u 10 sati
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
5.3.2018.	Formalni i prirodni jezik – uvodno izlaganje
12.3.2018.	Logika i prirodno zaključivanje: implikacija i zaključivanje
19.3.2018.	Što je to logička sustav
26.3.2018.	Logička forma i valjanost
31.3.2018.	Implikacija i dedukcija
9.4.2018.	Nastanak logičkog jezika (Frege, Russell)
16.4.2018.	Osobna imena i singularni termini
23.4.2018.	Status logičkih termina: veznici i kvantifikatori (odnos prema prirodnom jeziku)
4.5.2014.	Shematska slova; propozicijske varijable
14.5.2018.	Značenje veznika
21.5.2018.	Teorije istinitosti
28.5.2018.	Spoznaja logičkih predmeta
4.6.2018.	Logičke intuicije i logičko znanje
11.6.2018.	Logika ili logike

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija psihijatrije
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2017./2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Četvrtkom 16,00-17,30 sati, uč. 301
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Samo za studente koji mogu pokazati razumijevanje pismenog i usmenog engleskog jezika. Predavanje i literatura su na engleskom jeziku, nema zamjenskih materijala na hrvatskom.
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Luca Malatesti
Kabinet	422
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom: 10,30-12,00; Četvrtkom: 8,30-10,00.
Telefon	(051) 265 650
e-mail	lmalatesti@ffri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Cilj kolegija je predstaviti i istražiti do određenih detalja neke teme iz suvremene filozofije psihijatrije. Odnos između filozofije i psihijatrije je dvosmjerni. S jedne strane, filozofske analize i teorije se koriste za istraživanje temeljnog pitanja o znanstvenim i praktičnim dimenzijama psihijatrije. S druge strane, psihijatrijsko istraživanje se koristi za rasvjetljavanje pojedinih filozofskih pitanja pomoću empirijskih rezultata. Sadržaj predmeta: • Uvod u „novu filozofiju psihijatrije“. • Suvremena psihijatrija i klasifikacija SDM. • Evaluacija nekih argumenata iz anti-psihijatrije. • Michel Foucault-ova analiza povijesti i fondacije moderne psihijatrije. • Konstruktivizam i pojam mentalnog poremećaja. • Argumenti protiv psihijatrije i konstruktivizma. • Mentalna bolest kao fizička bolest. • Argumenti protiv biološkog pristupa mentalnom poremećaju i alternativne teorije • Specifična objašnjenja prakse u psihijatriji i pragmatika psihijatrijskih objašnjenja. • Intencionalnost, razlomljena značenja u psihijatrijskom objašnjenju mentalnih poremećaja Kolegij će ilustrirati aspekte ovog općenito dvosmjernog odnosa razmatranjem dviju glavnih rasprava u suvremenoj filozofiji psihijatrije. Čemo se fokusirati na filozofskim raspravama o naravi i vjerodostojnosti pojma mentalnog poremećaja. Zatim ćemo proučavati neke novije filozofske analize psihijatrijskih objašnjenja.	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
Predmet nastoji promicati vaše znanje slijedećih pojmova u odnosu na teme koje se obrađuju na predavanjima filozofi, doktrine, pojmovi i argumenti. Specifično, cilj predmeta je promocija slijedećih sposobnosti: 1. <i>Filozofi</i>: sposobnost povezivanja filozofa s određenim filozofskim doktrinama, argumentima i konceptima koji se razmatraju unutar kolegija. 2. <i>Doktrine</i>: sposobnost izražavanja jezgrovito, jasno i rigorozno specifičnog problema koji doktrine nastoje riješiti, njihovih glavnih teza, kao i doktrina kojima se suprotstavljaju. 3. <i>Pojmovi</i>: sposobnost definiranja ili karakteriziranja pojmova jezgrovito, jasno i točno, te pružanja odgovarajućih primjera. 4. <i>Argumenti</i> (za rješavanje filozofskog problema, prigovora i odgovora): sposobnost: 1. otkrivanja i opisivanja njihove logičke strukture, 2. razjašnjavanja njihovih premisa i njihovih zaključaka, 3. procjenjivanja njihove valjanosti (da li logički dovode do njihovog zaključka) i ako su pouzdani (ako su valjane, da li su njihove premise istinite). Ova procjena ne zahtijeva nužno sposobnost studenta da ponudi originalne zamisli. Dovoljno je inteligentno korištenje onoga što smatraju najjačim i najuvjerljivijim rezoniranjem unutar sadržaja koji se obrađuju.	

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave + Prezentacija	1		
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	35	
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	35	
ZAVRŠNI ISPIT	1	30	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta) Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ	
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova	
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
- Bolton, Derek. 2008. <i>What is mental disorder? An essay in philosophy, science, and values</i>. Oxford: Oxford University Press. (Chapter 3.) - Boorse, C. 1975. "On the distinction between disease and illness." <i>Philosophy and public affairs</i> 5: 49-68. - Cooper, R. 2007. <i>Psychiatry and philosophy of science</i>. Stocksfield: Acumen. (Chapter 2: pp. 11-27; Chapter 3: pp. 28-42, Chapter 4: pp. 44-58) - Fulford, K. W. M., Thornton, K., and Graham, G. 2006. <i>Oxford Textbook of Philosophy and Psychiatry</i>. Oxford: Oxford University Press. (Chapter 2: pp. 4-21; Box 2.1., pp. 8-10; Chapter 3: pp. 31-50). - Fulford, K. W. M. 1989. <i>Moral Theory and Medical Practice</i>. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 7: pp. 115-119) - Gutting, G. 1994. "Foucault and the History of Madness." In Gutting, Gary, ed. <i>The Cambridge Companion to Foucault</i>. Cambridge: Cambridge University Press, 47-70. - Kendell, R. E. 1975. "The Concept of Disease and its Implications for Psychiatry." <i>British Journal of Psychiatry</i> 127: 305-315. - Megone, C. 1998. "Aristotle's Function Argument and the Concept of Mental Illness." <i>Philosophy, Psychiatry, & Psychology</i> 5, 3: 187-201. - Reznek, L. 1991. <i>The Philosophical Defence of Psychiatry</i>. New York: Routledge. (Chapter 1: pp. 13-25) - Szasz, T. 1960. "The Myth of Mental Illness." <i>American Psychologist</i>, 15: 113-118. Reprinted in C. D. Green, <i>Classics in the History of Psychology: An Internet Resource</i>. - Wakefield, J. C. 2007. "The concept of mental disorder: diagnostic implication of the harmful dysfunction analysis." <i>World psychiatry</i> 6: 149-156.			
IZBORNA LITERATURA			
Fulford, K. W. M., Thornton, K., and Graham, G. 2006. <i>Oxford Textbook of Philosophy and Psychiatry</i>. Oxford: Oxford University Press.			

2. Malatesti, L. i Jurjako, M. *Vrijednosti u psihijatriji i pojam mentalne bolesti*. U Prijić-Samaržija, S., Malatesti, L. i Baccarini, E. (ur.) *Moralni, politički i epistemološki odgovori na društvene devijacije*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, 2016. Str. 153-181.
3. Thornton, T. 2007. *Essential philosophy of psychiatry*. Oxford: Oxford University Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Elektronička posta. Studenti moraju koristiti i redovito provjeravati službenu fakultetsku studentsku e-mail adresu.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Elektronička posta

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

- Samo za studente koji mogu pokazati razumijevanje pismenog i usmenog engleskog jezika. Predavanje i literatura su na engleskom jeziku, nema zamjenskih materijala na hrvatskom.
- Od početka nastave studenti se moraju upisivati na e-kolegiji koji je stavljen na MERLIN.

ISPITNI ROKOVI

Ljetni	1. 15.6.2018. u 14h 2. 29.6.2018. u 14h
Jesenski izvanredni	1. 7.9.2018. u 14h 2. 14.09.2018. u 14h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
08.03.18	Philosophy and psychiatry - Recent developments of the analytic philosophy of psychiatry. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Sessions 1, 2.; Careful study of Box 2.1., pp. 8-10.
15.03.18	Diagnosis in medicine and psychiatry - The four dimensions of diagnosis. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 3. Session 1.
22.03.18	Descriptive psychopathology and categories of mental disorder – The principal classes of mental disorders that are recognised in psychiatry. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 3. Sessions 2, 3.
29.03.18	Thomas Szasz's antipsychiatry. Cooper 2007, § 2.3; Szasz 1960. (extracts) Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Session 3.
05.04.18	Partial exam I
12.04.18	Michel Foucault on psychiatry - An introductory presentation of the work of Michel Foucault on the history and foundations of modern psychiatry. Cooper 2007, § 2.1-2.2; Reznek 1991, Chapter 8 or Gutting 1994
19.04.18	The medical model - Defining mental disorder based on the notion of bodily disorder. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Session 4; Kendell 1975 or Reznek 1991, Chapter 1, pp. 13-24.
26.04.18	The biological accounts. Attempts at including the notion of mental disorder into that of physical disorder. Boorse 1975 or Wakefield 2007.
03.05.18	Partial exam II
17.05.18	Against the biological accounts - Criticisms to the biological account. Cooper 2007, Chapter 3, § 3.2. Bolton 2008, Chapter 3
24.05.18	Mental functions and mental disorders - Mental illness as failure of ordinary doing. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 4, Session 4; Fulford 1989, Chapter 7.
07.06.18	The history of mental disorder from the standpoint of contemporary debates Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 7. Sessions 1 – 2 (and readings 7.1-7.8)

SYLLABUS

I. BASIC COURSE INFORMATION	
Course title	Philosophy of psychiatry
Course of study	Graduate study of philosophy
Semester	II., IV.
Academic year	2017/2018
ECTS value	3
Teaching load (P+S+V)	15+15+0
Class time and venue	Thursdays 16.00-17.30, classroom 301
Availability of teaching in foreign languages	The course lectures, seminars and reading materials are in English. Therefore, the course is appropriate only for students with a sufficient proficiency in this language.
Teacher	Izv. prof. dr.sc. (Associate professor) Luca Malatesti
Office	422
Office hours	Mondays: 10,30-12,00; Thursdays: 8,30-10,00.
Telephone	(051) 265 650
e-mail	lmalatesti@ffri.hr
II. DETAILED COURSE INFORMATION	
COURSE CONTENT	
The module aims at introducing and exploring some themes in contemporary philosophy of psychiatry. The relation between philosophy and psychiatry is two-way. On the one hand, philosophical analyses and theories are used to investigate fundamental issue concerning the scientific and practical dimensions of psychiatry. On the other hand, psychiatric research is used to illuminate by means of empirical results certain philosophical issues. The module will illustrate aspects of this general two-ways relation by considering two main debates in contemporary philosophy of psychiatry. First, we will focus on the philosophical discussions concerning the nature and plausibility of the notion of mental disorder. Then, we will address some recent philosophical analyses of psychiatric explanation. The following are the main topics covered in the course: • Contemporary psychiatry and systems of classifications, the recent developments of the philosophy of psychiatry. • Critical appraisal of some anti-psychiatric argument. An introductory presentation of the work of Michel Foucault on the history and foundations of modern psychiatry. Constructivist analyses of the notion of mental disorder • Arguments against anti-psychiatric and constructivist theory. • Attempts at including the notion of mental disorder into that of physical disorder. • Criticisms to the biological account and alternative accounts. • Specific explanatory practise in psychiatry. The pragmatics of psychiatric explanation. • Intentionality, breakdowns of meaning in the psychiatric explanation of central mental disorders. During the course, you will be encouraged to think critically and philosophically about the issues, evaluate and produce arguments, and you will be expected to do the same in assessment.	
LEARNING OUTCOMES	
The course aims at promoting your knowledge of the following notions relative to the topics covered in the lectures (please see course contents below): philosophers, doctrines, concepts, arguments. Specifically, the course aims at promoting the following capacities: 1. <i>Philosophers</i>: capacity to associate them to the specific doctrines, arguments, concepts in philosophy of mind that were considered in the course. Some (rough) idea of when they proposed these positions or arguments. 2. <i>Doctrines</i>: ability to state in a concise, clear, and rigorous way the specific problem they aim to solve and their main theses. 3. <i>Concepts</i>: ability to define or characterize them in a concise, clear and rigorous ways and give appropriate examples. 4. <i>Arguments</i> (for a solution of a philosophical problem, objections and replies): Ability to present their structure, clarify their premises and their conclusion. Ability to assess their validity (whether they logically lead to their conclusion) and soundness (if they are valid, whether their premises are true). This assessment does not necessarily require the students' capacity to offer original lines of thought. An intelligent and reasoned use of what they take to be the strongest objections in the assigned core readings is sufficient. Selecting the appropriate objections to the different arguments and doctrines will require thinking about the relations between topics that were discussed in different seminars.	
CLASS TYPE	

Lectures	Seminars	Tutorials during office hours	Independent work
X	X		X
Field work	Laboratory work	Mentoring	Other

III. EVALUATION AND GRADING POLICY

Assessed activities	SHARE OF ECTS POINTS	MAXIMAL NUMBER OF POINTS
Class attendance + seminar presentation	1	
Continuous assessment 1 – Partial exam	0,5	35
Continuous assessment 2 – Partial exam	0,5	35
FINAL EXAM	1	30
TOTAL	3	100

General remarks: Admission to the final exam requires that all the activities that are assessed during the classes receive the required points. Students whose assessed activities overall receive a FX grade (from 30 to 39,9 points in undergraduate studies, and from 40 to 49.9 points in graduate studies) have the right to take the exam three times. However, they can only receive as final grade an E. (as shown in the text below)

Final grade: the final grade is the sum of points received in all marked activities during the course and the final exam and it is scored according to the following distribution:

GRADE	UNDERGRADUATE STUDIES	GRADUATE STUDIES
5 (A)	from 80 to 100 points	from 90 to 100 points
4 (B)	from 70 to 79,9 points	from 80 to 89,9 points
3 (C)	from 60 to 69,9 points	from 70 to 79,9 points
2 (D)	from 50 to 59,9 points	from 60 to 69,9 points
2 (E)	from 40 to 49,9 points	from 50 to 59,9 points
1 (FX)	from 30 to 39,9 points	from 40 to 49,9 points
1 (F)	from 0 to 29,9 points	from 0 to 39,9 points

IV. READINGS

COMPULSORY READINGS

12. Bolton, D. 2008. *What is mental disorder? An essay in philosophy, science, and values*. Oxford: Oxford University Press. (Chapter 3.)
13. Boorse, C. 1975. "On the distinction between disease and illness." *Philosophy and public affairs* 5: 49-68.
14. Cooper, R. 2007. *Psychiatry and philosophy of science*. Stocksfield: Acumen. (Chapter 2: pp. 11-27; Chapter 3: pp. 28-42, Chapter 4: pp. 44-58)
15. Fulford, K. W. M., Thornton, K., and Graham, G. 2006. *Oxford Textbook of Philosophy and Psychiatry*. Oxford: Oxford University Press. (Chapter 2: pp. 4-21; Box 2.1., pp. 8-10; Chapter 3: pp. 31-50).
16. Fulford, K. W. M. 1989. *Moral Theory and Medical Practice*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapter 7: pp. 115-119)
17. Gutting, G. 1994. "Foucault and the History of Madness." In Gutting, Gary, ed. *The Cambridge Companion to Foucault*. Cambridge: Cambridge University Press, 47-70.
18. Kendell, R. E. 1975. "The Concept of Disease and its Implications for Psychiatry." *British Journal of Psychiatry* 127: 305-315.
19. Megone, C. 1998. "Aristotle's Function Argument and the Concept of Mental Illness." *Philosophy, Psychiatry, & Psychology* 5, 3: 187-201.
20. Reznick, L. 1991. *The Philosophical Defence of Psychiatry*. New York: Routledge. (Chapter 1: pp. 13-25)
21. Szasz, T. 1960. "The Myth of Mental Illness." *American Psychologist*, 15: 113-118. Reprinted in C. D. Green, *Classics in the History of Psychology: An Internet Resource*.
22. Wakefield, J. C. 2007. "The concept of mental disorder: diagnostic implication of the harmful dysfunction analysis." *World psychiatry* 6: 149-156.

FURTHER READINGS

4. Fulford, K. W. M., Thornton, K., and Graham, G. 2006. *Oxford Textbook of Philosophy and Psychiatry*. Oxford: Oxford University Press.
5. Malatesti, L. i Jurjako, M. *Vrijednosti u psihijatriji i pojam mentalne bolesti*. U Prijić-Samaržija, S., Malatesti, L. i Baccarini, E. (ur.) *Moralni, politički i epistemološki odgovori na društvene devijacije*. Rijeka: Filozofski

fakultet u Rijeci, 2016. Str. 153-181.

6. Thornton, Tim. 2007. *Essential philosophy of psychiatry*. Oxford: Oxford University Press.

V. FURTHER INFORMATION

CLASS ATTENDANCE

Students are expected to attend classes regularly, participate actively in class. Students must at least attend 70% of the classes (lectures and seminars)

HOW STUDENTS ARE INFORMED

Electronic mail. Students must use and regularly check their university e-mail address

HOW TO CONTACT THE TEACHERS

Electronic mail

EXAM TYPE

Written

OTHER RELEVANT INFORMATION

Any use of someone else's text and work without referring to the source is considered intellectual theft and it is subject to the sanctions contemplated by the regulations of the University of Rijeka.

EXAM SESSIONS

Summer	1. 15.6.2018. u 14h 2. 29.6.2018. u 14h
Autumn	1. 7.9.2018. u 14h 2. 14.09.2018. u 14h

VI. COURSE CALENDAR (LIST OF TOPICS)

DATE	TOPIC
08.03.18	Philosophy and psychiatry - Recent developments of the analytic philosophy of psychiatry. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Sessions 1, 2.; Careful study of Box 2.1., pp. 8-10.
15.03.18	Diagnosis in medicine and psychiatry - The four dimensions of diagnosis. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 3. Session 1.
22.03.18	Descriptive psychopathology and categories of mental disorder – The principal classes of mental disorders that are recognised in psychiatry. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 3. Sessions 2, 3.
29.03.18	Thomas Szasz's antipsychiatry. Cooper 2007, § 2.3; Szasz 1960. (extracts) Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Session 3.
05.04.18	Partial exam I
12.04.18	Michel Foucault on psychiatry - An introductory presentation of the work of Michel Foucault on the history and foundations of modern psychiatry. Cooper 2007, § 2.1-2.2; Reznek 1991, Chapter 8 or Gutting 1994
19.04.18	The medical model - Defining mental disorder based on the notion of bodily disorder. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 2, Session 4; Kendell 1975 or Reznek 1991, Chapter 1, pp. 13-24.
26.04.18	The biological accounts. Attempts at including the notion of mental disorder into that of physical disorder. Boorse 1975 or Wakefield 2007.
03.05.18	Partial exam II
17.05.18	Against the biological accounts - Criticisms to the biological account. Cooper 2007, Chapter 3, § 3.2. Bolton 2008, Chapter 3
24.05.18	Mental functions and mental disorders - Mental illness as failure of ordinary doing. Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 4, Session 4; Fulford 1989, Chapter 7.
07.06.18	The history of mental disorder from the standpoint of contemporary debates Fulford, Thornton, and Graham 2006, Chapter 7. Sessions 1 – 2 (and readings 7.1-7.8)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Metodika nastave logike		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	II., IV.		
Akadska godina	2017./18.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Dogovor o terminu u srijedu, 7.3.2018. u 14 sati, kabinet 414		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku			
Nositelj kolegija	prof. dr. sc. Majda Trobok		
	Kabinet	414	
Vrijeme za konzultacije	Srijeda: 14-15.30h te po dogovoru na trobok@ffri.hr		
	Telefon	051 265 638	
	e-mail	trobok@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
Vrijeme za konzultacije			
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
1. Predmet Logika u srednjim školama - ciljevi			
2. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika			
3. Presentacija nastavnih jedinica od strane studenata			
Uvjet: položeni ispiti iz Logike i Simboličke logike, odnosno ispiti iz odgovarajućih kolegija			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti:			
- mogu samostalno odrediti nastavne ciljeve za predmet Logika			
- mogu samostalno odrediti odgovarajuće nastavne metode za pojedine nastavne jedinice;			
- mogu vrednovati i ocjenjivati učenički i nastavnički rad;			
- mogu samostalno izvoditi nastavu			
Cilj je predmeta detaljno upoznati studente sa metodikom te poteškoćama pri izvođenju nastave iz Logike u srednjim školama. Studenti imaju mogućnost vježbanja prezentacija pojedinim nastavnim jedinica iz Logike sa detaljnom analizom istih a sve sa ciljem potpunog osamostaljivanja za izvođenje nastave iz predmeta.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja x	Seminari x	Konzultacije x	Samostalni rad x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad x	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ OCJENSKIH BODOVA	
Prisutnost i aktivno sudjelovanje na nastavi	3		
ZAVRŠNI ISPIT			
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)			
Ukupna ocjena uspjeha: Ocjenjuje se aktivnost studenata na nastavi te njihove prezentacije/seminari. Predmet nema završni ispit.			

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Boris Kalin: Logika i oblikovanje kritičkog mišljenja, Zagreb, 1983.
2. Gajo Petrović: Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
3. Srećko Kovač, Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
4. Davor Lauc, Zvonimir Šikić: Logika, Zagreb, 2014

IZBORNA LITERATURA

1. Boris Kalin: Povijest filozofije, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
2. Tomislav Rešković: Filozofija, Zagreb, 2008.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni prisustvovati na 70% sati, odnosno na 42 sata nastave (od ukupnih 60). Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, što znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane zadaće/obaveze.

Studenti su dužni pridržavati se dogovorenih rokova za predaju domaćih zadaća/seminara, u protivnom smatrati će se da studenti određenu aktivnost/obavezu nisu izvršili.

Kašnjenja na predavanja nisu dozvoljena kao niti ometanje nastave.

Napuštanje predavaonice prije kraja sata nije dozvoljeno, osim u iznimnim situacijama ili uz prethodni pristanak nastavnika.

Korištenje mobitela za vrijeme nastave nije dozvoljeno.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Tajnica, oglasna ploča, Merlin, e-mail

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Studenti mogu kontaktirati nastavnika izvan nastave osobno na konzultacijama, putem Merlina ili mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Ispit je usmeni, ukoliko student(ica) nije zadovoljan/zadovoljna sa brojem ocjenskih bodova na kraju semestra. U suprotnome nema završnog ispita.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Proljetni izvanredni	/
Ljetni	19.6.2018. i 3.7.2018. u 10h
Jesenski izvanredni	4.9.2018. i 11.9.2018. u 10h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
1. tjedan	1. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
2. tjedan	1. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
3. tjedan	1. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
4. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata

5. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
6. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
7. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
8. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
9. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
10. tjedan	2. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
11. tjedan	2. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
12. tjedan	2. Analiza pojedinih nastavnih jedinica iz logike - sadržaj, terminologija, metodika
13. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
14. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata
15. tjedan	Prezentacija nastavnih jedinica od strane studenata

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moralni razlozi
Studij	diplomski studij filozofije
Semestar	IV.
Akadska godina	2017/2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Srijedom 08.15–10.00h, uč. 401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Marko Jurjako
Kabinet	422
Vrijeme za konzultacije	Srijeda 10:30-12 Četvrtak 10:30-12
Telefon	051 669 210
e-mail	mjurjako@ffri.hr ; mjurjako@gmail.com
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
U kolegiju će se razmatrati odnos između etike i praktičnog razuma. Mnogi autori nastoje dokazati da je moralno rasuđivanje ustvari samo jedan oblik praktičnog rasuđivanja budući da praktičnim rasuđivanjem utvrđujemo <i>razloge</i> za djelovanje odnosno, slično kao i u području etike, nastojimo ustanoviti što trebamo činiti. Razmatrajući navedeni odnos, otvaraju se različita pitanja o kojima se danas intenzivno raspravlja. U kolegiju ćemo detaljnije analizirati sljedeće probleme: - <u>Praktični razum</u> - razlikovanje praktičnog i teoretskog rasuđivanja (razlozi za djelovanje i razlozi za vjerovanje); - norme praktičnog razuma (instrumentalizam, prudencijalnost, moralne norme kao norme praktičnog razuma); - <u>Razlozi</u> - odnos razloga i motiva (distinkcija između normativnih i motivirajućih razloga); - odnos razloga, želja i vrijednosti (pitanje ontološkog statusa razloga, internalizam/eksternalizam razloga, tzv. "buck-passing view" itd.); - <u>Motivacija</u> - teorije motivacije (Hjumovska teorija motivacije, mogućnost kognitivne motivacije); - moralna motivacija (primjena različitih teorija motivacije na područje etike: internalizam/eksternalizam motivacije, Kantovsko shvaćanje motivacije)	

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Student će moći:			
• povezati različite filozofe s određenim gledištima, argumentima i pojmovima koji se razmatraju unutar kolegija • analizirati odnos etike i praktičnog razuma • razlikovati normativni realizam od antirealizma • objasniti što su 'debunking' argumenti • razlikovati 'debunking' argumente u mešeteci i normativnoj etici • objasniti razliku između internalizma i eksternalizma u pogledu normativnih razloga • razlikovati pojam razloga od uma • razlikovati praktične od teorijskih razloga • analizirati odnos između normi racionalnosti, razuma i razloga • razlikovati instrumentalne, prudencijalne i moralne razloge • analizirati pitanje je li Hume bio instrumentalist u pogledu praktičnog uma • objasniti Hjumovsku teoriju motivacije • povezati Hjumovsku teoriju motivacije sa zdravorazumskim objašnjenjem radnji • Evaluirati internalistička gledišta u pogledu normativnih razloga • Evaluirati eksternalistička gledišta u pogledu normativnih razloga			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Seminarski rad	0.5	15	
Aktivnost na nastavi		5	
Prvi kolokvij	1	25	
Drugi kolokvij	1	25	
Završni ispit	0.5	30	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta) Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ	
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova	

4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Broome, J. 2000. Normative requirements. U J. Dancy (ur.), *Normativity*, Blackwell, Oxford, str.78–99.
- Copp, D. 2009. Toward a pluralist and teleological theory of normativity. *Noûs-Supplement: Philosophical Issues*, 19, 21-37.
- Foot, P. 2002. Morality as a System of Hypothetical Imperatives. U P. Foot, ur., *Virtues and Vices*, Oxford: Clarendon Press, str. 157–173.
- Hubin, D. 2007. Što je posebno u Hjumovstvu? *Novi Kamov*, 25, str. 31-44.
- Hume, D. 1985. [1739–1740]. *A Treatise of Human Nature*, London and New York: Penguin, [Potrebno je pročitati određene dijelove 3. knjige.]
- Joyce, R. 2013. The evolutionary debunking of morality. U J. Feinberg, & R. Shafer-Landau (ur.), *Reason and responsibility: readings in some basic problems of philosophy*. Boston: Wadsworth Cenage Learning, str. 527-534.
- McNaughton, D. 2010. *Moralni pogled: uvod u etiku*, Zagreb: Hrvatski studiji, poglavlje 7, str. 105–114.
- Millgram, E. 2005. Was Hume a Humean. U E. Millgram, *Ethics done right: practical reasoning as a foundation for moral theory*, Cambridge: Cambridge University Press, str. 198–217.
- Korsgaard, C. 1996. Skepticism about practical reason. U C. Korsgaard, *Creating the kingdom of ends*, Cambridge: Cambridge University Press, str. 311–334.
- Korsgaard, C. 2011. The activity of reason“. U *Reasons and recognition: essays on the philosophy of T. M. Scanlon*. R. Jay Wallace , Rahul Kumar i Samuel Freeman (ur.), Oxford: Oxford University Press, str. 3-22.
- Markovits, J. 2011. Why Be An Internalist About Reasons? U *Oxford studies in metaethics*, vol. 6 (Russ Shafer-Landau, ur.), Oxford: Oxford University Press, str. 255-279.
- Smith, M. 2007. The externalist challenge. U R. Shafer-Landau i T. Cuneo (ur.), *Foundations of ethics: an anthology*, Blackwell, str. 231–239.
- Street, S. 2006. A Darwinian dilemma for realist theories of value. *Philosophical Studies*, 127, str. 109–166.
- Williams, B. 1981. Internal and external reasons. U B. Williams, *Moral Luck*, London: Cambridge University Press, str. 101–113.

IZBORNA LITERATURA

- Arkonovich, S. 2013. Varieties of Reasons/motives internalism. *Philosophy Compass*, 8/3, str. 210–219.
- Asarnow, S. 2017. The reasoning view and defeasible practical reasoning,

Philosophy and Phenomenological Research, 95, str. 614–636.

- Asarnow, S. 2016. Rational internalism. *Ethics*, 127, str. 147–178.
- Bracanović, T. 2007. *Evolucijska teorija i priroda morala*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Hrvatski studiji.
- Casebeer, W. 2003. *Natural ethical facts: evolution, connectionism, and moral cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Copp, D. 1995. *Morality, normativity, and society*. New York: Oxford University Press.
- Dancy, J. 2000. *Practical reality*. New York: Oxford University Press.
- Decety, J. i Wheatley, T. (ur.). 2015. *The moral brain*. Cambridge, MA.: The MIT Press.
- Deem, J. M. 2016. Dehorning the Darwinian dilemma for normative realism. *Biology and Philosophy*, 31, str. 727–746.
- Joyce, R. 2006. *The evolution of morality*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Korsgaard, C. 2003. *The sources of normativity*, New York: Cambridge University Press.
- Lazović, Ž. 1988. *Razlozi, uzroci i motivi* (Hjum i Kant). Beograd: Filozofsko društvo Srbije.
- Markovits, J. 2014. *Moral reason*. Oxford: Oxford University Press.
- Parfit, D., 2011. *On what matters*, Vol. 2, Oxford: Oxford University Press.
- Scanlon, T. 1998. *What we owe to each other*. Cambridge: Harvard University Press.
- Searle, J. 2001. *Rationality in action*. Cambridge, MA.: MIT Press.
- Smith, M. 1994. *The moral problem*. Oxford: Basil Blackwell.
- Sinhababu, N. 2013. The desire-belief account of intention explains everything, *Noûs*, 47, str. 680–696.
- Strandberg, C. 2017. A puzzle about reasons and rationality. *Journal of Ethics*, 21, str. 63–88.
- Sušnik, M. 2009. Internalizam razloga: dvije interpretacije. *Filozofska istraživanja*, 29, str. 349-363.
- Sušnik, M. 2012. Hjumovska teorija motivacije: u obranu dogme. *Prolegomena*, 11 str. 83-105.
- Vavova, K. 2015. Evolutionary debunking of moral realism. *Philosophy Compass*, 10, 104–116.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovito pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju. Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju. Elektronička pošta. Tajništvo Odsjeka za filozofiju.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija. Elektronička pošta.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Zaključna ocjena izračunat će se na temelju uspjeha na kolokvijima, seminarskog rada te aktivnosti na nastavi.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	
Proletni izvanredni	
Ljetni	1. 15.6.2018. (11.00) 2. 29.6.2018. (11.00)
Jesenski izvanredni	1. 7.9.2018. (14.00-16.00) 2. 14.9.2018. (14.00-16.00)
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
07.03.	Dogovor o radu i uvodno predavanje
14.03.	Problem opravdanja morala
21.03.	Hjumovsko shvaćanje praktičnog razuma
28.03.	Hjumovska teorija motivacije
04.04.	Internalizam razloga
11.04.	Suvremeni kantovski internalizam (Korsgaard)
18.04.	Prvi kolokvij
25.04.	Instrumentalizam u pogledu racionalnosti i odnos razloga i racionalnosti
02.05.	Eksternalni razlozi
09.05.	Evolucija morala
16.05.	Antirealizam u pogledu razloga i „debunking“ argumenti
23.05.	Racionalnost, razlozi i razum
30.05.	Norme, razlozi i koordinacija (emergencija subjektivno objektivnih razloga)
06.06.	Drugi kolokvij

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moralno rasuđivanje
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2017/2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Zgrada Filozofskoga fakulteta, Sveučilišna avenija 4; nastava će se održavati prema satnici u opisu tema, uč. 401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Engleski
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini
Kabinet	418
Vrijeme za konzultacije	utorak 16 – 17.30 i četvrtak 16 – 17.30
Telefon	265641
e-mail	ebaccarini@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
☐ Podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija Semantička analiza moralnog govora, na temelju klasika kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija, ali u obradi suvremenijih autora. ☐ Intuicionizam Suvremene interpretacije intuicionizma koje revitaliziraju ovu poziciju, kod autora s posebnim osvrtom na R. Audia, J. Dancya. ☐ Emotivizam Pretpostavlja se spoznaja klasičnog emotivizma iz prvih desetljeća stoljeća (Ayer, Stevenson), a rasprava će se ticati suvremenijih prijedloga (npr. A. Gibbard), uz distinkciju emotivizma kao semantičke teorije i emotivizma kao spoznajne teorije (npr. J. D'Arms i D. Jacobson). ☐ Preskriptivizam Kritički će se razmatrati prijedlog R.M. Harea, kao paradigmatškog autora za unizervalističku i antikognitivističku poziciju u etici, prije svega s obzirom na suvremene i aktualne kritike negiranja univerzalizma kao pristupa modelu moralnog rasuđivanja, te kritika mogućnosti nudenja radikalne antikognitivističke pozicije. ☐ Analogija sa sekundarnim svojstvima Razmatrati će se prijedlog koji uspostavlja analogiju između moralnih svojstava i sekundarnih svojstava u sklopu naturalističkog i u sklopu normativističkog prijedloga. Glavni autori koji će se razmatrati su D. Lewis, B. Brower, M. Johnston, J. McDowell i D. Wiggins ☐ Naturalizam Prikazati će se naturalističke kritike moralnog realizma (Harman, Mackie, Timmons) i naturalističke obrane moralnog realizma (u redukcionističkom i u neredukcionističkom obliku). Obraditi će se i tematike iz suvremenog neo-aristotelovskog naturalizma. Ponudit će se i rasprava o analogiji između epistemološkog naturalizma i moralnog naturalizma. ☐ Kantovski prijedlozi Radi se o suvremenim prijedlozima koji naglašavaju važnost racionalnog rasuđivanja u području morala, kao i internalističkog pristupa motivaciji. Naglasak je na suvremenom razvoju kantovskih modela, u smjerovima jakog deduktivističkog programa, odnosno konstruktivističkog programa. ☐ Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam Prikazati će se klasične epistemološke metode s njihovom primjenom u području morala, prije svega Audiev fundacionalizam, te Danielsov i DePaulov koherentizam. Nakon prikaza teškoća primjena ovih metoda, prikazati će se kontekstualistički prijedlog, koji se pojavljuje i kao alternativa i kao nadopuna ovim	

metodama.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon položenog ispita studenti će moći: - interpretirati, analizirati i uspoređivati vodeće suvremene pozicije u teorijskim pitanjima koji su vezani uz moral; - interpretirati, analizirati i uspoređivati vodeće suvremene pozicije u suvremenim raspravama iz analize moralnog govora (rasprava između kognitivizma i različitih oblika ne-kognitivizma), moralne spoznaje (primjene koherentističkog, fundacionalističkog i kontekstualističkog prijedloga na području moralne spoznaje) i (ne)postojanja moralnih objektivnih činjenica (intuicionizam, naturalizam, skepticizam, konstruktivizam, relativizam); – da studenti raspolažu naprednim spoznajama iz moralne epistemologije, te da budu u stanju primijeniti njezine metode u konkretnim slučajevima moralne rasprave; - razvijati barem početne sposobnosti povezivanja u cilju stvaranja dosljednog sustava mišljenja, u odnosu na njihove stavove u aspektima normativne etike, kao i u preklapajućim sadržajima korelativnih programa			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave i aktivnost u nastavi	1,3	10	
Kontinuirana provjera znanja 1	1,2 (kolokvij)	60	
Kontinuirana provjera znanja 2			
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	30	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta) Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ	
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova	
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
1.	E. Baccarini, <i>Moralna spoznaja</i> , ICR, Rijeka 2007. Za ispit. Rukopis je dostupan na academia.edu i researchgate		
2.	J. Lenman, What is moral inquiry. <i>Proceedings of the Aristotelian Society</i> LXXXI, 2007. (str. 63-81) - Za kolokvij		
3.	J. Dancy, Intuitionism. U: P. Singer, <i>A Companion to Ethics</i> , Blackwell 1993. (str. 411-419) - Za kolokvij		
4.	P. Singer, Ethics and intuitions, <i>The Journal of Ethics</i> , 2005. (str. 331-352) - Za kolokvij		
IZBORNA LITERATURA			
1.	Dancy, J., <i>Ethics without Principles</i> , Oxford University Press, Oxford 2004.		
2.	DePaul, M, Zagzebski, L. (ur.), <i>Intellectual Virtue. Perspectives from Ethics and Epistemology</i> , Clarendon Press, Oxford 2003.		
3.	Korsgaard, C.M., <i>Creating the Kingdom of Ends</i> , Cambridge University Press, Cambridge 1996.		
4.	McDowell, J., <i>Mind, Value and Reality</i> , Harvard University Press, Cambridge Mass. 1998.		
5.	Sayre-McCord, G. (ur.), <i>Essays on Moral Realism</i> , Cornell University Press, Ithaca 1988.		

6. Schafer-Landau, R., *Moral Realism. A Defence*, Oxford University Press, Oxford 2003.
7. Sinnott-Armstrong, W., Timmons, M. (ur.), *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*, Oxford, Oxford University Press 1996.
8. Stratton-Lake, P. (ur.), (2002), *Ethical Intuitionism*, Oxford: Clarendon Press.
9. Gibbard, A., *Wise Choices, Apt Feelings*, Cambridge Mass., Harvard University Press, 1990.
10. Timmons, M., *Morality without Foundations*, Oxford, Oxford University Press, 1999.
11. D. Wiggins, *Needs, Values and Truth*, Oxford, Blackwell, 1987.
- Williams, B., *Ethics and the Limits of Philosophy*, Harvard University Press, Cambridge Mass. 1985

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjenja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Ljetni	11.6. i 6.7. u 11h
Jesenski izvanredni	3.9. u 11 13.9. u 11

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
6.4. 17.30 – 20.30	Što je moralno rasuđivanje?
12.4. 17.30 – 20.30	Intuicionizam
19.4. 17.30 – 20.30	Evolucija, intuicije i moral
26.4. 17.30-19.45	Kolokvij
3.5. 17.30- 20.30	Kantovski program moralne spoznaje
10.5. 17.30- 20.30	Metoda reflektivnog ekvilibrija
17.5. 17.30 – 20.30	Socijalna moralna epistemologija i kontekstualizam
24.5. 17.30- 19.45	Moralni partikularizam i moralna načela

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Povijest političke filozofije 2
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2017/2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Utorkom od 10,15 do 12h, učionica 450
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da, na engleskom
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom od 18 do 19,30h; utorkom od 12 do 13,30h
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	Tamara Crnko
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
Teorija društvenog ugovora	
- Obrađuju se četiri klasična predstavnika teorije društvenog ugovora – T. Hobbes, B. Spinoza, J. Locke i J.J. Rousseau. - Čitaju se i interpretiraju odabrani dijelovi iz Hobbesova <i>Levijatana</i>; Spinozina <i>Političkog traktata</i> i <i>Teološko-političkog traktata</i>, Lockeove <i>Dvije rasprave o vladi</i>, Rousseauov <i>Društveni ugovor</i> te jedan poznati Constantov kritički tekst o Rousseau. - Ovi se obrađeni dijelovi povezuju s cjelinom njihove misli te s povijesnim okolnostima u kojima nastaju; - Potom obrađujemo zajedničke značajke između ova četiri filozofa i razlike među njima; - Pratimo razvoj ideje društvenog ugovora kod Kanta i potom izlažemo kritiku društvenog ugovora od strane Humea; - Ukazujemo na utjecaj ovih filozofa na suvremene rasprave u političkoj filozofiji – Hobbesov utjecaj na Gauthiera; Lockeov utjecaj na Nozicka; Rousseauov utjecaj na suvremene republikance i deliberativne demokrate.	
Immanuel Kant	
- Čitaju se odabrani Kantovi spisi vezani uz političku filozofiju; - Obrađuju se problemi definiranja prosvjetiteljskog projekta u liberalizmu i objašnjavaju se pojmovi poput individualizma, egalitarizma i univerzalizma; - Određuje se odnos Kantove političke filozofije s njegovom moralnom filozofijom; - Objašnjava se Kantov kozmopolitizam, te ideje svjetske zajednice i svjetske vlade; - Upućuje se na ideju građanstva i javnog korištenja uma;	

- Iznosi se njegova ideja retributivne pravednosti;
- Ukazuje se na utjecaj Kantove političke misli na suvremene političke rasprave, posebno na Johna Rawlsa.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekivani ishodi su da studenti razumiju filozofski jezik i političku argumentaciju; da mogu interpretirati i kritički se odnositi prema misli najvažnijih filozofa; da razvijaju vještine primjene njihovih ideja ili rješenja na aktualne probleme suvremene političke filozofije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Aktivnost u nastavi		10
Kontinuirana provjera znanja 1	1	30
Kontinuirana provjera znanja 2		
ZAVRŠNI ISPIT	1	60
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Thomas Hobbes; *Levijatan*; Naklada Jesenski i Turk; Zagreb; 2004, glave XIII-XXI, str. 90-154 (65)

Spinoza, B. *Politički traktat*, Kultura, Beograd, 1957, str. 5-32 (28)

John Locke; *Druga rasprava o vladi*; Mladost, Beograd; 1978, (glave 2-5, 8-12), str. 11-34, 56-84 (53)

David Hume; "Of the Original Contract", u Hume, D. *Essays Moral, Political, and Literary*, Liberty Fund, Indianapolis, 1985, str. 465-87 (23)

Jean Jacques Rousseau; *Društveni ugovor*; Školska knjiga, Zagreb; 1978, (I knjiga 6-9 i II knjiga 1-7, III knjiga 1-2, 10-18 i IV knjiga 1-2), str. 100-118, 126-132, 144-157 (39)

Benjamin Constant; «O slobodi u antičko i moderno doba», u Constant, B. *Načela politike i drugi spisi*, Politička kultura, Zagreb, 1993, str. 163-82 (20)

Immanuel Kant; *Pravno – politički spisi*; Politička kultura, Zagreb; 2000, str. ?

IZBORNA LITERATURA

Klasici:

Hobbes, T. (1655) *Human Nature* i *De Corpore Politico*, Oxford University Press, Oxford, 1999.

- Spinoza, B. (1670) *Teološko-politički traktat*, Kultura, Beograd, 1957.
- Filmer, R. (1680) *Patriarcha*, u Locke, J. *Dvije rasprave o vladavini*, Mladost, Beograd, 1978, str. 57-132 (76)
- Locke, J. (1690) *Prva rasprava o vladavini*, Mladost, Beograd, 1978, str. 134-242 (109)
- Hume, D. (1739) *Rasprava o ljudskoj prirodi*, Svjetlost, Sarajevo, 1983, III knjiga, I-II, str. 389-485 (96)
- Hume, D. (1751) *Enquiry Concerning Principles of Morals*, Clarendon Press, Oxford, 1975, str. 169-284 (116)
- Montesquieu, C. (1748) *O duhu zakona I-II*, Filip Višnjić, Beograd, 1989.
- Rousseau, J.J. (1755) *Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima*, Školska knjiga, Zagreb, 1979, str. 15-90 (76)
- Rousseau, J.J. (1751-70) *Politički spisi*, Informator, Zagreb, 1993.
- Voltaire (1763) *Rasprava o toleranciji*, Školske novine, Zagreb, 1990.
- Beccaria, C. (1764) *O zločinima i kaznama*, Logos, Split, 1984.
- Burke, E. (1790) *Razmišljanja o Francuskoj revoluciji*, Politička kultura, Zagreb, 1993.
- Paine, T. (1791-2) *Prava čovjeka i drugi spisi*, Informator, Zagreb, 1987.
- Kant, I. (1797) *Metafizika ćudoređa*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1967, str. 31-176 (145)

Suvremene rasprave:

- Dawkins. R. *Sebični gen*, Izvori, Zagreb, 1997, str. 231-43 (13)
- Axlerod, R. "Evolucija suradnje", u Polšek, D. (ured.) *Sociobiologija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 1997, str. 283-97 (15)
- Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 232-42; 385-414 (74)
- Otsuka, M. *Libertarianism without Inequality*, Clarendon Press, Oxford, 2003.
- Simmons, J. "Tacit Consent and Political Obligation", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 5, No. 3, 1976, str. 274-91 (18)
- Waldron, J. «Rights and Majorities: Rousseau Revisited», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 392-421 (30)
- Primorac, I. «Riječ 'sloboda' na okovima galijota. Bosanquetova teorija opće volje», u Primorac, I. *Filozofija na djelu*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 2001, str. 129-50 (22)
- Flikshuh, K. *Kant and Modern Political Philosophy*; Cambridge, Cambridge University Press, 2004.
- Ripstein, A. *Force and Freedom: Kant's Legal and Political Philosophy*, Cambridge, Harvard University Press, 2009.

Sekundarna:

- Bertram, C. *Routledge Philosophy Guidebook to Rousseau and Social Contract*; Routledge, London; 2004.
- Boucher, D. i Kelly P. (ur.), *The Social Contract from Hobbes to Rawls*; Routledge, London, 1994.
- Cohen, G.A. *Lectures on the History of Moral and Political Philosophy*, Princeton University Press, 2013.
- Copleston, F. *Historija filozofije IV-V*, BIGZ, Beograd, 1989-2001.
- Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
- Kulenović, E. (ur.) *Moderna politička teorija*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013.
- Lloyd-Thomas, D.A. *Locke on Government*, Routledge, London, 1995.
- Knowles, D. *Routledge Philosophy Guide to Hegel and Philosophy of Right*; Routledge, London, 2002.
- Maier, H./Rausch, H./Denzer, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja II*, Golden Marketing, Zagreb,

1998.

Newey, G. *Routledge Philosophy Guidebook to Hobbes and Leviathan*; Routledge, London, 2008.

Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, 2007.

Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.

Stroud, B. *Hume*, Routledge & Kegan Paul, London, 1977, str. 141-218 (78)

Stupar, M. *Politička filozofija*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/IP „Filip Višnjić, Beograd, 2010, str. 201-275 (75)

Wolff, J. *An Introduction to Political Philosophy*, Oxford University Press, Oxford, 2006.

Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Tuck, R. *Hobbes*; Dunn, J. *Locke*; Ayer, A.J. *Hume*; Wokler, R. *Rousseau*, Oxford University Press, 1980-2001; Scruton, R. *Kant*.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno i usmeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirat će se upisivanje ocjena na koje studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena neće se izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 50% zadataka da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija ukoliko su ga napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 30 bodova, a sastoji se od 40 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	13.6. i 4.7. u 11h
Jesenski izvanredni	3.9. i 10.9. u 11

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME	
6.3.2018.	Uvod u kolegij	
13.3.2018.	Thomas Hobbes	<i>Levijatan</i> (izabrani dijelovi)
20.3.2018.	Thomas Hobbes	<i>Levijatan</i> (izabrani dijelovi)
27.3.2018.	Thomas Hobbes	<i>Levijatan</i> (izabrani dijelovi)
3.4.2018.	Baruch de Spinoza	<i>Politički traktat i Teološko-politički traktat</i> (izabrani dijelovi)
10.4.2018.	John Locke	<i>Dve rasprave o vladi</i> (izabrani dijelovi)
17.4.2018.	John Locke	<i>Dve rasprave o vladi</i> (izabrani dijelovi)
24.4.2018.	John Locke	<i>Dve rasprave o vladi</i> (izabrani dijelovi)

8.5.2018.	Jean – Jacques Rousseau	<i>Društveni ugovor</i> (izabrani dijelovi)
15.5. 2018.	Jean – Jacques Rousseau	<i>Društveni ugovor</i> (izabrani dijelovi)
22.5.2018.	Jean – Jacques Rousseau i Benjamin Constant	<i>Društveni ugovor</i> (izabrani dijelovi) i „O slobodi u antičko i moderno doba“
29.6. 2018.	Immanuel Kant	<i>Pravno-politički spisi</i> (izabrani dijelovi)
5.6.2018.	Immanuel Kant	<i>Pravno – politički spisi</i> (izabrani dijelovi)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Teorije distributivne pravde
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	II., IV.
Akadska godina	2017/2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Ponedjeljkom od 16,15 do 18h, soba 450
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sci. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom od 18 do 19,30h; utorkom od 12 do 13,30h
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Kolegij započinje izlaganjem o kratkoj povijesti problema pravedne distribucije dobara, te spominjanjem nekih klasičnih pokušaja njegovog rješenja, kao i njihovih poteškoća. Nakon toga usredotočuje se na marksistički stav o toj materiji ne bi li se uklonila rasprostranjena predrasuda da se ta teorija zalagala za društvenu pravdu. Tek se potom prelazi na različite suvremene stavove o pravednoj distribuciji. Od njih prvi na red dolazi utilitarizam, pa odmah srodan pristup ekonomista koji ukazuju na posljedice raznih pokušaja da se provede redistribucija dobara. Centralni dio kolegija posvećen je najznačajnijoj suvremenoj teoriji o tom problemu, tj. egalitarističkom liberalizmu Johna Rawlsa i nekim kritikama njegovog pristupa. Nešto manje prostora posvećuje se glavnom konkurentskom gledištu, libertarijanizmu Roberta Nozicka i nekim kritikama te teorije. Na koncu se spominje i pluralistička teorija distribucije Michaela Walzera.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Osnovni cilj ovog seminara jest pružanje uvoda u suvremenu političku filozofiju i to kroz prikaz osnovnih gledišta o jednom od njezinih središnjih pitanja, problemu distributivne pravednosti. Iako ulaženje u opširniju diskusiju o glavnoj temi nije u prvom planu, preporučena literatura prvenstveno sadrži neke važnije kritike svake od uvrštenih pozicija. Tako se, ovisno o interesu polaznika, ostavlja prostor i za ambiciozniji rad. Tekstovi su odabrani s namjerom da na što sažetiji, jasniji i informativniji način prezentiraju bilo ključna stajališta, bilo kritičke osvrte na njih. Očekuje se da nakon završene nastave studenti imaju dobar uvid u stanje problema u tom području, te da mogu samostalno nastaviti izučavanje te teme ukoliko ih to bude zanimalo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	35
Kontinuirana provjera znanja 2	1	35
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome

ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:		
OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 1-25, 192-204 i 214-20 (45)
  - 2) Marx, K./Engels, F. *Manifest komunističke partije*, Naprijed, Zagreb, 1973, str. 23-58 (36)
  - 3) Friedman, M. *Kapitalizam i sloboda*, Globus – Školska knjiga, Zagreb, 1992, str. 167-95 (29)
  - 4) Rawls, J. *Teorija pravde*, CID, Podgorica, 1998, str. 21-37, 70-4, 90-3, 99-105, 126-8, 134-41, 146-9, 169-71, 209-14 i 253-60 (67)
  - 5) Dworkin, R. «Liberalizam», *Dometi*, 11, 1988, str. 669-85 (17)
  - 6) Sesardić, N. «Biološka nejednakost naspram socijalnoj nejednakosti», u Sesardić, N. *Iz analitičke perspektive*, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1991, str. 147-66 (20)
  - 7) Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 201-42 (42)
  - 8) Walzer, M. *Područja pravde*, Filip Višnjić, Beograd, 2000, str. 25-59 (35)
  - 9) Petrović, N. „Distributivna pravednost, komparativna pravednost i statistika“, u Boršić, L./ Jolić, T./ Šegedin, P. (ur.) *Filozofija politike: nasljeđe i perspektive*, Institut za filozofiju, Zagreb, 2016, str. 109-128 (20)
- Ukupno 311 str.

IZBORNA LITERATURA

Izborna literatura:

a) za uvodni dio:

- Fleischaker, S. *A Short History of Distributive Justice*, Harvard University Press, 2004.
- Pettit, P. "Analytical Philosophy", u Goodin, R.E. & Pettit, P. (ured.) *Companion to Contemporary Political Philosophy*, Blackwell, 1993, str. 7-22 (16)
- Swift, A. *Politička filozofija: vodič za studente i političare*, Clio, Beograd, 2008, str. 19-156 (138)
- Duncan, C. "Desert and Market Outcomes", u Duncan, C./ Machan, T.R. *Libertarianism For and Against*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2005, str. 104-113.

b) za Marxa:

- Cohen, G.A. *If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, poglavlje 6, str. 101-15 (15)
- Wood, A. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) *A Companion to Ethics*, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)
- Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, Cambridge MA, 2007, str. 319-372 (54)
- Waldron, J. «When Justice Replaces Affection: The Need for Rights», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 370-391 (22)

c) za konzekvecijalizam:

- Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 192-204 i 214-20 (19)
- Frankfurt, H.G. "Equality as a Moral Ideal", u Frankfurt, H. *The Importance of What We Care About*, Cambridge University Press, 1988, str. 137-46 (10)
- Schmidtz, D. & Goodin, R.E. *Social Welfare and Individual Responsibility*, Cambridge University Press, 1998, str. 3-96 (94)
- Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. *A Matter of Principle*, Harvard University Press, 1985, str. 208-13 (5)
- Rothbard, M. «Utilitarian Free-Market Economics» u Rothbard, M. *The Ethics of Liberty*, New York University Press, New York, 2002, str. 201-14 (14)

d) za Rawlsa i egalitaristički liberalizam:

- Kukathas, C. & Pettit, P. *Rawls*, Polity Press, Cambridge, 1990, (poglavlja 2-3), str. 17-59 (43)
- Freeman, S. «Introduction: John Rawls - an Overview», u Freeman, S. (ur.) *The Cambridge Companion to Rawls*, Cambridge University Press, Cambridge, 2003, str. 1-61 (61)
- Rawls, J. «Distributive Justice», u Rawls, J. *Collected Papers*, Harvard University Press, Cambridge, MA,

1999, str. 130-53 (24)

Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. *A Matter of Principle*, Harvard University Press, 1985, str. 205-13 (9)

Dworkin, R. *Sovereign Virtue*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, str. 307-50 (44)

Kekes, J. "A Question for Egalitarians", *Ethics*, Vol. 107, No. 4, 1997, str. 658-69 (12)

Kekes, J. *Against Liberalism*, Cornell University Press, Ithaca, 1997, str. 88-158 (71)

Harris, J. "The Survival Lottery", u Singer, P. (ur.) *Applied Ethics*, Oxford University Press, Oxford, 1986, str. 87-95 (9) ili u Glover, J. (ur.) *Utilitarianism and Its Critics*, Macmillan, New York, 1990, str. 123-130 (8)

Plant, R. «Liberalizam: prava i pravednost», u Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 93-173 (81)

e) za Nozicka i libertarijanizam:

Wolff, J. *Robert Nozick*, Stanford University Press, 1991, (poglavlje 4), str. 73-117 (45)

Cohen, G.A. *Self-Ownership, Freedom, and Equality*, Cambridge University Press, 1995, str. 19-115 (96)

Okin, S.M. *Justice, Gender, and Family*, Basic Books, New York, 1989, str. 74-88 (15)

Steiner, H. "Slavery, Socialism, and Private Property", u Chapman, J.W./Pennock, J.R. (ur.) *Property*, New York University Press, 1980, str. 244-65 (22)

Fried, B.H. "Left Libertarianism: A Review Essay", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 32, No. 1, 2004, str. 66-92 (27)

f) za Walzera i pluralizam:

Walzer, M. *Thinking Politically*, Yale University Press, 2007, str. 53-80 (28)

Sandel, M.J. "What Money Can't Buy", u Peterson, G.B. (ur.) *The Tanner Lectures on Human Values*, The University of Utah Press, Salt Lake City, Vol. 21, 2001, str. 89-122 (34)

Rustin, M. "Equality in Post-Modern Times", u Miller, D./Walzer, M. (ured.) *Pluralism, Justice, and Equality*, Oxford University Press, 1995, str. 17-44 (28)

Miller, D. (1999) *Principles of Social Justice*, Harvard University Press, Cambridge, MA, str. 21-41 (21)

Miller, D. (2002) "Two Ways to Think about Justice", *Politics, Philosophy, and Economics*, Vol. 1, No. 1, str. 5-28

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE	
• Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati. • Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim. • U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr • Kašnjenje se tolerira do 10 minuta. • Za nastave valja ugaziti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske. • Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Web stranice fakulteta Elektroničkom poštom Usmeno	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Nakon nastave i u vrijeme konzultacija Elektroničkom poštom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivno tipa (test višestrukog izbora), a zatim usmenom ispitu.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	13.6. i 4.7. u 11h
Jesenski	3.9. i 10.9. u 11h

izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
5.3.2018.	Povijest diskusije o pravednoj raspodjeli dobara
12.3.2018.	Problem distributivne pravednosti: klasična rješenja
19.3.2018.	Poteškoće s klasičnim rješenjem problema raspodjele
26.3.2018.	Marksistička teorija
9.4.2018.	Marksizam i pravednost
16.4.2018.	Utilitarističko rješenje moralno ispravne raspodjele
23.4.2018.	Druge vrste konzekvencijalizma i problem distribucije
7.5.2018.	Egalitaristički liberalizam Johna Rawlsa, 1. Dio
14.5.2018.	Egalitaristički liberalizam Johna Rawlsa, 2. Dio
21.5.2018.	Ljevičarska kritika Rawlsa
28.5.2018.	Libertarijanizam Roberta Nozicka
4.6.2018.	Neke kritike Nozickovog pristupa
6.6.2018.	Komunitarizam i pluralizam: Michael Walzer (nadoknada zbog 4 izguljena sata radi praznika)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Znanstveno mišljenje – izborni kolegij nastavničkog modula
Studij	Filozofija
Semestar	II.- za sve osim studente filozofije
Akadska godina	2017./2018.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+30+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	12,15-14 sati, uč. 450.
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv.prof.dr.sc. Predrag Šustar
Kabinet	413
Vrijeme za konzultacije	Prema dogovoru
Telefon	265-602
e-mail	psustar@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	Zdenka Brzović
Kabinet	413
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom 10:30-12:00, četvrtkom 10:30-12:00
Telefon	265-795
e-mail	zdenka@ffri.hr

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

S obzirom na činjenicu da smo svakodnevno izloženi ogromnom broju informacija koje su dobivene iz znanstvenih istraživanja, potrebno je usvojiti vještine za procjenu takvih informacija. Nameću se pitanja: Što određenu tvrdnju čini znanstvenom? Kako informirano procijeniti različite znanstvene tvrdnje? Po čemu se znanost razlikuje od ostalih vrsta ljudskih aktivnosti? Kakva metodologija i način razmišljanja karakteriziraju znanost? Kako donositi odluke oslanjajući se na informacije dobivene iz znanosti?

Ovaj kolegij će pokušati pružiti odgovore na navedena pitanja te ponuditi uvod u osnovne principe znanstvenog mišljenja te donošenja odluka u znanosti. Važnost razumijevanja navedenih principa najočitija je u slučajevima kada se oni ne poštuju što može voditi do izuzetno negativnih posljedica što će biti ilustrirano nizom povijesnih primjera.

Kolegij će ponuditi pregled opći pregled načina zaključivanja u znanosti te metoda koje znanost koristi. Objasniti će se principi ispravnog znanstvenog rasuđivanja, problematizirat će se pitanje o tome možemo li ikad biti u potpunosti sigurni da je znanje koje nam nudi znanost točno, raspravljat će se o pitanju koliko opažanje u znanosti može biti objektivno, što možemo zaključiti iz korelacija varijabli, što znači da između dvije varijable postoji kauzalni odnos i slično.

Poseban će naglasak biti stavljen na induktivno zaključivanje jer se radi o osnovnoj vrsti znanstvenog zaključivanja te na problemu znanstvene potvrde. U kolegiju će se koristiti multidisciplinarni pristup znanstvenom rasuđivanju s ciljem da studenti usvoje vještinu procjene tvrdnji koje dolaze iz različitih znanstvenih disciplina, razumiju kako je znanstveno znanje usko povezano sa svakodnevnim donošenjem odluka te uvide koja je njihova vlastita uloga u vrednovanju znanstvenih tvrdnji u svakodnevnom ali i političkom odlučivanju. Važnost usvojenog znanja može se ilustrirati na nizu primjera: primjeru odlučivanja o rješavanju ekoloških problema u okolišu koje treba biti znanstveno informirano, primjeru odlučivanja o tome jesu li neka istraživanja etički problematična, odlučivanja o sigurnosti korištenja različitih proizvoda i slično.

Važno je da studenti usvoje sposobnost evaluiranja različitih znanstvenih tvrdnji i dokaza te da su sposobni procijeniti važnost pojedinih argumenata za određene postupke u odlučivanju o praktičnim pitanjima.

Poseban će naglasak biti stavljen na pitanje o tome kako eksperimentalni dokazi podržavaju trenutno znanstveno znanje (problem znanstvene potvrde), kako se znanost nosi sa neodgovorenim pitanjima, na koji način znanstvenici formuliraju hipoteze, kako ih testiraju, na koji način se mjere kompleksni fenomeni i slično. Raspravljat će se o vrijednosti matematičkih alata u znanstvenom prosuđivanju te ponuditi osnovni uvod u primjenu teorije vjerojatnosti u provjeravanju znanstvenih hipoteza.

Za ilustraciju navedenih problema koristit će se povijesni primjeri te primjeri iz suvremene znanosti.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Studenti će moći:

1. Opisati i analizirati metode istraživanja koje vode ka znanstvenom znanju.
2. Razlikovati znanost od pseudoznanosti, objasniti u čemu se sastoji razlika te na konkretnim slučajevima procijeniti radi li se o znanosti ili pseudoznanosti.
3. Razlikovati deduktivno, induktivno zaključivanje te zaključak na najbolje objašnjenje. Prepoznati na primjerima o kojoj se vrsti zaključivanja radi.
4. Evaluirati valjanost argumenata i konstruirati valjane argumente.
5. Primijeniti metode induktivnog zaključivanja i zaključka na najbolje objašnjenje u svakodnevnom životu.
6. Povezivati različite argumente i procjenjivati njihovu relativnu snagu.
7. Analizirati različite vrste definicija u znanosti i značenje znanstvenih termina.
8. Identificirati česte pogreške u znanstvenom zaključivanju (te zaključivanju općenito).
9. Objasniti pojmove znanstvena teorija, znanstvena hipoteza, znanstveni zakon, uzročnost, korelacija, znanstvena potvrda.
10. Procijeniti vjerodostojnost korištenja te zloupotrebe znanstvenih informacija. Na konkretnim primjerima opisati slučajeve zloupotrebe znanstvenih informacija te analizirati u čemu se zloupotreba sastoji.
11. Organizirati znanstvene informacije pomoću prostornih, grafičkih, simboličkih te numeričkih metoda u svrhu lakšeg analiziranja i interpretacije fenomena koje znanost istražuje.
12. Navesti primjere društvenih, kulturnih i političkih utjecaja zna znanost. Procijeniti važnost takvih utjecaja i njihove posljedice za znanost i društvo.
13. Navesti primjere etičkih problema vezanih uz znanstvena istraživanja. Objasniti vlastite stavove prema etički problematičnim aspektima znanstvenih istraživanja.
14. Navesti vezu između informacija koje dobivamo iz znanosti te svakodnevnih odluka koje donosimo. Interpretirati znanstvene informacije dobivene iz medija te analizirati njihovu vjerodostojnost.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	X	X	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	30
Kontinuirana provjera znanja 2		20
Kontinuirana provjera znanja 3		20
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ	DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 80 do 100 ocjenskih bodova	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova	od 80 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova	od 70 do 79,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova	od 60 do 69,9 ocjenskih bodova
2 (E)	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (FX)	od 30 do 39,9 ocjenskih bodova	od 40 do 49,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 29,9 ocjenskih bodova	od 0 do 39,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Okasha, S. (2004) Filozofija nauke: Kratak uvod, Sarajevo: Šahinpašić
2. Šustar, P., Brzović, Z. E-skripta za filozofiju znanosti
3. Barker, G., Kitcher, P. (2013) Philosophy of Science: A New Introduction, Oxford University Press,

Oxford	
IZBORNA LITERATURA	
1. Derry, G.N.(2002) What Science Is and How It Works, Princeton University Press, Princeton. 2. Copi, I.M., Jackson, K.B. (1991) Informal Logic, Macmillan, London. 3. Godfrey-Smith, P. (2003), Theory and Reality: An Introduction to the Philosophy of Science, Chicago and London: The University of Chicago Press. 4. Kitcher, P. (2011) Science in a Democratic Society, Prometheus Books, New York. 5. Buchberger, I. (2012) Kritičko mišljenje: priručnik kritičkog mišljenja, slušanja, čitanja i pisanja, Udruga za razvoj visokoga školstva Universitas, Rijeka.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Obavezno je prisustvo na barem 70% nastave.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Oglasna ploča, e-mail, MudRi	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Konzultacije, e-mail, MudRi	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	13.06. i 27.06. u 10:00
Jesenski izvanredni	05.09. i 12.09. u 10:00
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
05.03.	Uvod u kolegij. Što je znanost?
12.03.	Zašto je važno razlikovati znanosti od pseudoznanosti
19.03.	Vrste znanstvenog zaključivanja
09.04.	Kako dolazi do promjene znanstvenih teorija
16.04.	Kuhnova slika znanosti
23.04.	Napredak u znanosti
14.05.	Problem znanstvene potvrde: kako empirijski podaci podržavaju znanstvene teorije
21.05.	Kolokvij
15.05.	Kako treba izgledati znanstveno objašnjenje
28.05.	Problem razlikovanje korelacije od uzročnosti – studija slučaja iz medicine
04.06.	Razlikovanje činjenica i vrijednosti – može li znanstveno rasuđivanje biti vrijednosno neutralno